

Kontemplatívne načúvanie

Techniky na báze duchovného sprevádzania povolania

Dr. Jack Finnegan SDB, PedLic

Celoslovenské formačno – pracovné stretnutie
pre koordinátorov pastorácie povolaní na Slovensku
Donovaly, 7. – 10. apríla 2010

Dr. Jack Finnegan SDB, PedLic

- prednáša na Miltowns Institutions v Dubline, na katedre Teológie Spirituality a Pastorácie. Je predsedom asociácie All Ireland Spiritual Guidance Association – reprezentatívnej skupiny v oblasti duchovného sprevádzania.

Obsah

8.	Temná noc zmyslov III.....	1
a)	Bod prázdnoty.....	2
•	Otázky.....	2
b)	Vnútorňý pohľad.....	4
c)	Osvietenie.....	4
d)	Ako viesť rozhovor s osobou ktorá trpí.....	5
9.	Temná noc duše II.....	6
a)	Kto je mystik.....	6
b)	Čo sa deje v temnej noci ducha?.....	6
•	Duchovné opojenie.....	6
•	Dar sĺz.....	8
•	Zranenia z lásky.....	8
•	Otázky.....	9
10.	Ukončenie.....	12

8. Temná noc zmyslov III.

vid. nahrávka „temná noc duše II.“

vid. video „temná noc duše II.“

(pozn. – tu chýba prepis prvých 31 minút nahrávky, časom text doplníme)

Rozprávali sme o duchu, duši, egu a najjemnejšom mieste duše. **Cieľom temnej noci zmyslov je dostať do súladu ego a ducha, ego a dušu.** Ako sme už spomenuli, súčasné ego je úplne odtrhnuté od duše. Dôsledkom toho je temná noc zmyslov veľmi bežnou záležitosťou. Každý, kto poskytuje duchovné sprevádzanie, kto robí formáciu, musí poznať dynamiku temnej noci zmyslov. Vlastná transcendencia, ktorá podporuje skutočnú spiritualitu, sa môže rozvíjať až po prekonaní temnej noci zmyslov.

a) Bod prázdnoty

Pravdepodobne takým najspoločnejším symptómom temnej noci zmyslov je **suchopárnosť**, pocit prázdnoty. Pociť, že som spadol do pustého, prázdneho miesta. Musíme si uvedomiť, že každý, kto sa pravidelne modlí, kto pravidelne medituje dospeje k tomuto bodu prázdnoty. Prázdne miesto, ktoré sa volá „abisus“ – priepasť, nie je vôbec prázdny miestom. Toto miesto je naplnené prítomnosťou Boha, ale moje ego to nie je schopné vidieť. Moja duša už je tam. Problém spočíva v tom, aby sme zjednotili dušu a ego. V sprevádzaní povolania ako aj duchovnom sprevádzaní je toto našou zodpovednosťou.

Počas obdobia tejto prázdnoty sa môže objaviť veľa vecí. Napr. môžu prísť veľké pochybnosti vo viere. Ľudia majú pocit, že strácajú vieru. Mnohí majú pocit, že ich Boh opustil. Ale to vychádza z bodu pohľadu nášho ega. Takže úlohou duchovného sprievodcu je vtedy povzbudiť kreativitu ducha aby sa človek dostal k prameňu duše. Preto je nesmierne dôležité sústrediť sa na slová, ktoré nesú v sebe energiu. Pretože musíme spoznať tvorivú energiu, ktorá vychádza z nášho ducha pomocou duchovného sprievodcu. Aby sa osoba mohla znova spojiť s dušou.

• **Otázky**

Keď je viac kľúčových slov, treba reagovať na tie slová hneď pri prvom stretnutí alebo čakať ako osoba zareaguje ďalej?

Na kľúčové slová treba reagovať hneď od začiatku.

Ak to nebude danej osobe príjemné, možno už na budúce nepríde. Teba sa toho báť?

Musíte byť prezieravý a nerobiť hneď na začiatku príliš veľa. Ak mi osoba povie: „Mám strach, že stratím vieru.“, alebo mi povie: „Neviem ako sa mám modliť.“, musím odpovedať, aj keď je to naše prvé stretnutie. Ale na prvom stretnutí nekladím hlbšie otázky. Odpovedám prostredníctvom krátkych otázok, ktoré skôr vyzývajú k rozprávaniu. Doporučujem vám, aby ste takéto otázky často používali aj vy:

- Povedz mi viac.
- Povedz mi viac o svojej viere.
- Povedz mi viac o svojom strachu, že stratíš vieru.
- Povedz mi viac o tom, ako si sa doteraz zvykol modliť?
- Povedz mi viac o svojej skúsenosti s modlitbou teraz.

To čo sa deje počas temnej noci zmyslov je, že naša vieru sa prehlbuje. Tá povrchná predchádzajúca vieru už nie je dostatočná. A to vytvára pocit krízy. Duch Svätý nás pozýva aby sme prešli z plytkej viery k hlbkej viere.

Napríklad vo svetle modlitby. Predchádzajúca modlitba, ktorá uspokojovala hlavne moje ego bola psychologicky znemožnená pre Ducha Svätého – aby sa stala modlitbou ducha a duše. Keď sa učíme modliť, najskôr sa učíme modliť cez naše ego. A naše ego dostáva útechu počas tejto modlitby. Ale teraz nastáva čas, aby som viac nežil cez moje ego, ale aby som žil cez moju dušu. Takže všetky veci, ktoré uspokojovali moje ego sa strácajú aby spravili miesto pre veci, ktoré sú vlastné duši. A toto je úlohou duchovného sprevádzania. Pomôcť sprevádzanému, aby sa to uskutočnilo. Napomáhate tomu? Chápate to? Dúfam, že áno.

Používajte otázky typu:

- Povedz mi viac.

A pamätajte si: nikdy nekladte osobe, ktorá k vám prišla na vedenie prvý krát, otázku: Prečo? Pýtajte sa: Ako? Kedy? Čo? Pretože tieto otázky pozývajú osobu aby vám povedala viac. Keď sa spýtate: „Prečo?“ , osoba vám nebude vedieť odpovedať. Pretože keby poznala odpoveď, neprišla by k vám na duchovné sprevádzanie.

Keď z rozprávania osoby (o ktorej si myslím, že prežíva temnú noc zmyslov), vyplýva že sa bráni ega, je v službe, darúva sa, a hoci sa nevie modliť, zúčastňuje sa modlitieb... tj sú tam znaky toho, že ego chce potlačiť, a napriek tomu nevie objaviť to, že Boh je v jej duši. Čo robiť?

To je veľmi bežné. Prežívam svoje praktiky nábožnosti a cítim sa prázdny. Pokušenie tu je, že opustím tieto praktiky nábožnosti. Ale keď opustím tieto moje praktiky, nič mi neostane. Takže úlohou duchovného sprievodcu je, aby povzbudzoval k disciplíne, aby daná osoba zotrvala pri svojich praktikách i napriek tomu, že sa cíti úplne prázdna a zdá sa, že Boh nie je prítomný. Neexistuje iná cesta ako sa oslobodiť od ega. Neexistuje iná cesta ako sa oslobodiť od pohodlnosti ega. Musím prekonať túto prázdnotu, túto neprítomnosť Boha. Veľkí mystici to opisujú ako prechod cez púšť.

Má zmysel to danej osobe vysvetľovať?

Možno niekedy. Ja by som to nevysvetľoval. Ide o to, či daná osoba pozná môj jazyk. Ale my sa máme naučiť poznať a používať jazyk sprevádzanej osoby.

Samozrejme, že by to nebolo hovorené týmto žargónom, ktorý tu používame.

Toto je technický jazyk. Toto nie je žargón. Ale pre toho, kto nepozná tento technický jazyk je to žargón. Ak poznáte žargón, potom tento sa stáva jazykom. Ale duchovný sprievodca musí poznať rozdiel medzi žargónom a jazykom. A ja nechávam osobu, aby na naučila jazyk, ktorým rozpráva ona. Ak budem duchovne viesť profesora psychológie, budem rozprávať o ega. Ale keď budem viesť učiteľku základnej školy, ktorá o týchto veciach nikdy nepočula, nebudem jej rozprávať o ega. Ale budem počúvať jej jazyk, ako to ona sama opisuje.

Osoba, ktorú sprevádzam, ma učí jazyk, ktorý mám používať. Inak skončím ako profesor a nie ako duchovný sprievodca.

Túžba po zmene sa stretáva so strachom zo zmeny. Túžba po otvorení sa stretáva s mojím odporom. Keď počúvam jazyk danej osoby, objavujem ako vyjadruje túžbu po zmene, túžbu po otvorení ale zároveň počúvam, kde je ten strach zo zmeny. A počúvam aby som zistil, kde je ten odpor. Odpor je veľmi zaujímavý.

Istá osoba prišla na duchovné sprevádzanie k mojej známej, ktorá je dobrá a skúsená v duchovnom sprevádzaní. Táto osoba mala zaujímavé duchovné skúsenosti. Skôr hlboké duchovné skúsenosti. A duchovná vodkyňa rozpoznala, že šlo o skutočné duchovné skúsenosti. Ale ona sama (duchovný sprievodca) niečo také nikdy nezažila. A začala cítiť odpor sama v sebe. Uvedomila si, že žiarli.

Odpor nie je iba slovo naplnené energiou, ktorá je v doprevádzanej osobe ale je to aj energia, ktorá je vo mne, v duchovnom sprievodcovi. Aj keď mám intelektuálne znalosti, keď som to sám nezažil, môže sa objaviť môj odpor. Takže tu máme zaujímavú otázku: „Čo sa deje, keď zistíme odpor (rezistenciu) u sprevádzanej osoby a čo sa deje, keď nájdeme tento odpor u duchovného sprievodcu?“ Zmätok. Pretože teraz máme dve osoby v patovej situácii.

Poučenie s predchádzajúceho príbehu je v tom, že keď ja ako duchovný sprievodca musím byť opatrný, keď ponúkam duchovné sprevádzanie osobe, ktorá má viac duchovných skúseností ako ja.

Inými slovami, keď ja sám nerastiem – ak moja meditácia, modlitba, štúdium a učenie sa nie sú súčasťou mojej duchovnej disciplíny, keď som nikdy nečítal veci o veľkých duchovných učiteľoch, keď sa nesnažím pochopiť rozdiel medzi mužskou spiritualitou a ženskou spiritualitou, keď som nečítal sv. Jána z Kríža a Sv. Teréziu z Avilly (obaja sú karmelitáni, ale sv. Ján z Kríža reprezentuje mužskú spiritualitu, sv. Terézia ženskú a skúsenosti nie sú rovnaké) – nikdy nebudem schopný niekoho poriadne viesť.

Ja sám ako salezián by som mal poznať sv. Františka Saleského a sv. Janu de Chantal. A to je tiež veľmi zaujímavé. Sv. František bol duchovným sprievodcom sv. Jany de Chantal a po určitom čase začala sv. Jana de Chantal robiť duchovné sprevádzanie sv. Františkovi. A zaujímavé je čo sa tu vlastne stalo?

Pre mňa ako saleziána je jasné, že sv. František sa učil jemnosti od sv. Jany de Chantal. Problém však je, že sv. František písal knihy ale sv. Jana de Chantal knihy nepísala. Napísala však veľa listov. A tieto listy boli publikované. Doporučujem aby ste si ich prečítali. Keď robíte duchovné sprevádzanie, musíte poznať aj tradíciu, lebo budete mať veľa problémov, aby ste si počuté veci vedeli preložiť do súčasnej skúsenosti. Sv. František Saleský, František z Assisi alebo sv. Klára by nikdy nehovorili o egu. Musíme preložiť to, o čom písali, do súčasného jazyka so zreteľom na súčasné chápanie. A preto má byť duchovné čítanie a štúdium súčasťou rastu duchovného sprievodcu.

Ktorých učiteľov duchovného života by ste nám odporučili čítať?

Všetkých. A nebojte sa čítať staré, historické texty. Najlepšie knihy a spisy o duchovnom živote, kresťanskej spiritualite vznikali v 4. storočí. Jedným z najlepších je Evagrius Ponticus, ktorý zomrel v 399. Je citovaný už skoro 2000 rokov. Aj keď nevedia odkiaľ pochádza. Evagrius je dobrý pre spiritualitu, nie však tak dobrý pre teológiu. Prečo? Pretože nasledoval Oregena. Jeho teológia nie je veľmi dobrá, ale spiritualita je veľmi praktická. Je vynikajúca. V súčasnej dobe je veľmi populárna Hildegarda z Bingenu. Je ich veľa. Je veľa mužov a žien a máme veľký vyber.

b) Vnútorň pohľad

Vráťme sa späť. Ide teda o rozvíjanie toho hlbšieho vnútorného pohľadu. Takže, keď robím duchovné sprevádzanie niekomu, kto momentálne prežíva suchopárnosť, kto sa modlí ale vôbec necíti Božiu skúsenosť, to čo ja ako duchovný sprievodca robím je, že mu pomáham rozvinúť vnútorný hlboký pohľad. Keď mi povedia, že sú úplne vyprahnutí, ja iba pokývavam hlavou a poviem: „Samozrejme. Existuje stupeň spirituality, kde sa práve nachádzate.“ Keď mi povedia, že neprítomnosť Boha prežívajú veľmi bolestne a ja im poviem: „Áno toto je stupeň duchovného života, kde je to bežné.“ A teraz oni vedia, že nemusia byť mimo, že sa nemýlia. A to tvorí potom základ pre rozvinutie toho vnútorného, toho hlbokého pohľadu.

c) Osvietenie

Po temnej noci zmyslov nasleduje **očisťovanie**. Jedného dňa idete späť vyprahnutí, duchovne na dne, a na druhý deň sa zobudíte a zrazu sa modlíte. Pretože Duch Svätý začal vo vašom živote pôsobiť. Períoda suchopárnosti skončila a začal čas pôsobenia Ducha Svätého.

A my prechádzame zo získanej kontemplácie k viatej kontemplácii a stávame sa osvieteními (luminatio).

Čiže najskôr je to **očisťovanie** (purificatio), potom **osvietenie** (luminatio) a posledný stupeň je **zjednotenie** s Bohom (unificatio). Nie veľa ľudí dosiahne stav zjednotenia (unificatio). Ale veľa ľudí príde do stavu osvietenia (luminatio). Ako sa začína vyvíjať osvietenie...

Prerušíme to tu a vysvetlíme si najskôr, čo to vlastne osvietenie je. Čo znamená osvietenie z hľadiska spirituality? To znamená, že som schopný vidieť svoj život s veľkou jasnosťou. Dokážem chápať svoju minulosť. Dokážem vidieť svoje zlyhania, tie zlomené konáre a pochybenia na mojej ceste, tie búrky cez ktoré som prešiel. A viem sa s tým vyrovnáť, viem s tým niečo spraviť.

Osvietená osoba vidí jasne, dokáže vidieť jasne ako to bolo, keď žila pre svoje ego. A prechádza obdobím pokánia, ľútosti. Toto obdobie oslobodzuje moju dušu. A to je ten vnútorný, hlboký pohľad, ktorý odstraňuje prekážku: rozdvojenosť duše a ega. Takže rozdvojenosť duše a ega je prekonaná. A ja začínam žiť viac z mojej duše ako z môjho ega.

d) Ako viesť rozhovor s osobou ktorá trpí

Prečo som v tejto schéme položil dušu sem? A ego sem? Ak ešte zostávam tu (ego), zostávam stále na púšti, na pustatine. A čo sa stalo Ježišovi, keď bol na púšti? Bol pokúšaný Satanom, bol obkolesený divými zvermi a posluhovali mu anjeli. Problém je, že Satan sa nám zdá byť mocnejší ako anjeli. Preto divoké zvery – naše vášne, naše zlé túžby, sa javia silnejšie ako anjeli. Ale aj v púšti sú anjeli. Náš problém je, že ich nevidíme. Musíme si vzbudiť vieru aby sme pochopili, že anjeli sú aj tu na púšti.

Musíme si vzbudiť skutočnú vieru aby sme vedeli, že Duch je stále s nami. Pretože skúsenosť vedomia, ktorá je situovaná v ego, je slepá pre Božie veci. Vtedy sa učim, čo je to skutočná viera. Znamená veriť bez toho aby som videl. Čo to znamená, keď zakusujem neprítomnosť Boha? Je Boh neprítomný alebo som neprítomný ja? Uistujem vás, že som to ja, kto je neprítomný v Bohu a nie Boh, ktorý je neprítomný vo mne.

Je dôležité aby som to ja ako duchovný sprievodca chápal, aj keď ešte nenastal správny čas aby som o tom sprevádzanému hovoril. Jednou z vecí, ktorú ja ako duchovný sprievodca robím, keď ku mne niekto príde na sprevádzanie a nachádza sa v takomto stave vnútornej vyprahnutosti je, že namiesto toho aby som mu o jeho stave poučal, robíme spolu lectio divina a čítame ten text z prvej kapitoly Markovho evanjelia. A rozprávame sa:

- Čo pre teba a jeho život predstavuje Satan?
- aké pokušenia prezívaš?
- Čo symbolizujú tie divé zvery v tvojom živote?
- Čo reprezentujú anjeli? Čo symbolizujú anjeli?

Takže ja sa pýtam a pozývam sprevádzaného, aby hovoril. **Ja nehovorím.** Keď som objavil, že je niekto v púšti, to je to energetické slovo, ktoré potom používam. Vstupujeme do skúsenosti púšte, používajúc slová z Písma. Niekedy používam žalm 22: „Bože môj, Bože môj prečo si ma opustil.“ Ježiš vyslovil tieto slová na kríži. Keď to čítate, uvedomíte si, že to vyslovil človek, ktorý sa cítil opustený, úplne opustený Bohom. Keď čítame tieto slová, človekovi, ktorý sa cíti opustený Bohom, pochopí, že také niečo zakúšali ľudia aj pred 2000 rokmi. Takže, keď aj iní ľudia prežívali niečo podobné, potom sa so mnou nič zvláštne nedeje. Prežívam niečo, čo je normálne. Takže daná osoba sa napr. prestane báť že sa zblázni zo svojho utrpenia.

Ide o to, aby to rozdelenie medzi egom a dušou boli prekonané. Žijeme v globalizovanom svete, plného technológií, ale všetky výtobytky nasej civilizácie iba prehlbujú priepasť medzi egom a dušou. Takže nemôžeme byť prekvapení, že sa s týmto stretávame ako duchovní sprievodcovia.

9. Temná noc duše II.

Na záver by som vám rád porozprával niečo o **temnej noci ducha**. Temná noc ducha predstavuje samostatnú oblasť.

a) Kto je mystik

Dobrá znalosť temnej noci ducha je nevyhnutná ak pracujete s niekým, kto je už mystik. Som si však istý, že bežne nerobíte duchovné sprevádzanie mystikom. Ja osobne definujem mystikov úplne jednoducho. Používam definíciu Karla Rahnera, ktorý hovorí, že **mystik je ten kto má osobnú skúsenosť Boha**.

V mysticizme nie je nevyhnutné aby sa dialo niečo mimoriadne. Mystik je niekto, kto dostal dar dvojitého vedomia. Čo to znamená? Znamená to, že som si vedomý toho daru. Sedím tu a rozprávam sa s vami a zároveň si uvedomujem Božiu prítomnosť. Nemusím robiť nič špeciálne aby som si uvedomoval vás, vašu prítomnosť a tak isto nerobím nič aby som vnímal Boha. Vás si uvedomujem vďaka mojim zmyslom, vidím vás, počujem vás a Boha vnímam cez moju dušu. Moja duša je naplnená Bohom.

A pretože som už prešiel temnou nocou zmyslov, neexistuje vo mne už rozdelenie môjho ego a mojej duše. Toto je mystik. Uvedomuje si realitu, uvedomuje si ľudí, uvedomuje si komárov, vedomie vonkajšieho sveta a vedomie Boha. Uvedomujem si svoj hnev, svoje pokušenia, svoju hriechnosť a zároveň si uvedomujem Boha. Všetko súčasne. Je to ako keď riadite auto. Venujete sa doprave a uvedomujete si Boha. V tej istej chvíli. **Ide o dvojité vedomie**. Jedno vedomie vychádza z praktického ego a druhé vedomie vychádza z duše, ktorá je v Božej prítomnosti. A pretože oddelenie ego od duše je už prekonané, viem, že Boh je tu. Nie je to to, že ja verím, že Boh je tu. Ja to neverím, ja to viem! Je to iná kvalita. Je to skúsenosť.

Toto si nevyžaduje temnú noc ducha. Ale môže sa stať, že temnú noc ducha zakúsite, keď sa Boh rozhodne konať týmto spôsobom vo vašom živote. Temná noc ducha sa nevyžaduje, je vliata.

b) Čo sa deje v temnej noci ducha?

Deje sa niečo veľmi zaujímavé. Predstavte si, že mikrofón je moje ego. V temnej noci zmyslov Božia moc pôsobí **na moje ego**. V temnej noci ducha Boh pôsobí **vo vnútri môjho ego**. A to je veľký rozdiel. V temnej noci zmyslov je konanie na ego, v temnej noci ducha je pôsobenie vo vnútri ego, pôsobí v egu.

Nakoľko dokáže ego znieť Božiu prítomnosť v sebe? Odpoveď je: ego **nedokáže znášať Božiu prítomnosť v sebe**. Všeobecné povedané, ak vezmeme do úvahy všetkých, ktorí už temnou nocou ducha prešli a písali o týchto skúsenostiach, temná noc ducha sa týka troch oblastí, prejavuje sa tromi spôsobmi.

• Duchovné opojenie

Prvý spôsob sa prejavuje duchovným opojením. Jednoducho povedané, budete opojení Duchom. Budete spievať, budete sa usmievať, smiať, budete písať básne, piesne a budete Bohu neustále rozprávať o tom ako veľmi Ho milujete. Bude to mať vplyv na všetko, čo budete robiť. Budete si variť večeru a neustále budete mať radosť, takže môžete zabudnúť posoliť túto večeru. Pretože ste opojení. Je to veľmi vysoký stav ale netrvá večne.

Netrvá večne lebo vaše ego si zvykne na Božiu prítomnosť. Je to ako keď ste už hore na vysokej hore a po čase sa musíte vrátiť dolu, do skutočnosti. Ale na ten zážitok, na to, čo ste prežili, nikdy nezabudnete. V tradícii hovoríme o nezmazateľnej skúsenosti. Nezmazateľná, pretože nikdy nezabudnete na toto obdobie svojho života. Nie preto, lebo sa tam chcete vrátiť, lebo istým spôsobom viete, že to nie je nevyhnutné, ale že ste to už prekonali.

Neznamená to, že už skončilo očisťovanie, očisťovanie pokračuje, ale teraz **už vy sami túžite po očisťovaní**. Tužíte byť čistí a svätí ako je to len možné pre Boha. Toto je ten prvý spôsob. A je dosť bežný. Často, keď ľudia prosia o dary Ducha Svätého, tak toto je to, čo sa udeje. Pretože prechádzali svojou pustatinou, pretože prešli púšťou, pretože prekonávali temnú noc zmyslov, keď Duch Svätý potom vojde do vnútra ich ega, sú opojení.

Poviem vám príbeh.

Poznám jednu rehoľnú sestru, ktorá učila v škole. Učila umenie. Jeden rok šla na duchovné cvičenia a počas nich sa začala modliť aby dostala dar Ducha Svätého. A dostala dar Ducha Svätého. A tento dar sa manifestoval extázou. Táto sestra upadla do extázy. Šla na sv. prijímanie, prijala eucharistiu a upadla do extázy. Toto nerobilo problém, kým bola na duchovných cvičeniach. Problémy však začali, keď sa vrátila do komunity. Šla na prijímanie v kaplnke, kde mala komunita omšu, a upadla do extázy. A sestry nevedeli čo majú robiť. Matka predstavená nevedela, čo má robiť s členkou komunity, ktorá vždy keď ide na sv. prijímanie upadne do extázy.

Tak to konzultovali s jedným mojím priateľom, ktorý je odborníkom v tejto oblasti. On matku predstavenú ubezpečil, že je to v poriadku a že je to typický príklad pôsobenia Ducha Svätého. Matka predstavená však povedala: „To je veľmi pekné ale ona potom mešká na vyučovanie.“ A odborník povedal: „Tak jej jednoducho povedzte aby sa prebrala a ona vás poslúchne.“ A matka predstavená zistila, že je to naozaj tak. Ale nechcela zakaždým preberať túto sestru z extázy a kázať jej ísť do práce. Nakoniec komunita dospela k záveru, že by mala navštíviť psychiatra. Psychiater ju na mesiac hospitalizoval a po mesiaci ju poslal domov ako jedného z najzdravších ľudí akých kedy stretol. Takže teraz mala daná sestra potvrdené psychiaterom, že je normálna.

Brat tejto sestry bol kňazom. Rozhodol sa, že bude slúžiť omšu a dá jej sv. prijímanie a jeho prítomnosť jej zabráni aby upadla do extázy. Ale ona upadla do extázy a jej brat bol veľmi sklamaný. Priatelil sa s arcibiskupom. A tak požiadal arcibiskupa aby slúžil omšu, dal jej eucharistiu a pozoroval, či sa opováži upadnúť do extázy. Ale ona znova upadla do extázy. Tak sa arcibiskup rozhodol rozprávať s iným odborníkom. A požiadal mňa.

Prešetril som situáciu, dal som si zavolať danú sestru, rozprával som sa s ňou a zistil som, že je úplne normálna. Arcibiskupovi som vysvetlil, že z duchovného hľadiska je toto úplne normálna skúsenosť. Uistil som arcibiskupa, že čokoľvek tejto sestry povie tak ho poslúchne a spraví to. Pretože ľudia na tejto duchovnej úrovni sú úplne poslušní. Takže, keď si chce túto sestru otestovať, nech otestuje jej poslušnosť. Toto je starobylá skúsenosť prvej cirkvi. Nie je to žiadna psychiatria. Už v prvej cirkvi skúšali duchovnosť ľudí pomocou poslušnosti.

Oni sa však rozhodli konzultovať celú vec s druhým psychiaterom. Psychiater znova hospitalizoval túto sestru, tentoraz na 6 týždňov, a na koniec ju poslal domov s potvrdením, že je úplne normálna. Takže teraz mali správu od dvoch psychiaterov, kde sa potvrdzovalo, že je normálna a mali potvrdenie od dvoch odborníkov spirituality, že je normálna, ale stále neverili. Zakázali jej pristupovať k prijímaniu. Ale tej sestry to nevadilo, pretože ona už mala skúsenosť duchovného prijímania Boha.

Takže všetky tieto skúšky jej pomohli dostať sa duchovne hlbšie, pomohli jej duchovne rásť. Neverili ani druhému psychiatrovi a poslali ju tretiemu. A ten potvrdil, že je normálna. Táto žena je jednou najnormálnejšou osobou v Írsku, pretože má na to tri potvrdenia. Nakoniec sa komunita rozhodla, že ju umiestni v jednom malom domčeku na vidieku. A odvtedy tam žije a patrí k najšťastnejším ženám aké ste kedy stretli. Pretože, ďalšou charakteristikou hlbokého duchovného života je radosť. Nezáleží na tom akým veľkým utrpením prechádzate, ostávate pokojní a šťastní. Táto sestra stále žije, takže hovorím o skutočnej osobe.

Hovorím vám tento príbeh, aby som vám ukázal, že aj keď sa dejú tieto zriedkavé udalosti, nie vždy sú vítané. A nie sú dobre prijímané ľuďmi, ktorí sú na nižšej úrovni duchovného vývoja. Je smutné, že veľa ľudí sa nachádza na tej nižšej rovine duchovného vývoja, dosť ľudí stúpa hore, ale je iba veľmi málo ľudí, ktorý sa nachádzajú na vyššom stupni vývoja. Ak sa náhodou stretnete s niekým, kto je na tomto vyššom stupni duchovného vývoja, a požiada vás o duchovné sprevádzanie, buďte veľmi opatrní. Pretože môžete robiť závery, ktoré týmto ľuďom spôsobia veľa utrpenia.

Rozlišovanie je veľmi potrebné. Ale tradícia cirkvi nás učí o týchto veciach a my potrebujeme načúvať cirkvi. Skúškou je test poslušnosti a integrity. Táto osoba žije integrovaný život, má vysokú duchovnú, morálnu a náboženskú integritu. A je poslušná. Je poslušná voči Bohu cez svojich predstavených.

Keď je niekto mystikom, neznamená to, že je hlúpy. Neznamená to, že stráca cit pre zdravý ľudský rozum.

Takže toto je ten prvý spôsob. Ako vidíte, nemusí to byť vždy príjemné. Pre túto ženu to znamenalo veľa trápenia a trvalo to niekoľko rokov.

- **Dar sĺz**

Druhý spôsob ako sa prejavuje temná noc ducha je, keď Duch Svätý vstupuje dovnútra ega. Ego sa začne rozpadávať prostredníctvom sĺz. Táto osoba plače zo všetkého. Zvlášť nad utrpením Krista. Prichádzajú veľké očistné slzy. Osoba plače nad svojou minulosťou. Je to, akoby jej Duch Svätý pripomenul všetky zlé veci, ktorých sa dopustila. A títo ľudia prelievajú slzy vďačnosti. Nie sú to slzy pokánia. Sú to slzy vďačnosti, lebo tieto osoby hovoria: „Napriek tomu, že som takto zlá osoba, Boh mi robí takéto veci. Toľkých zlých vecí som sa v minulosti dopustil a Boh ma zahŕňa toľkou láskou a milosťou!“ A tak plačú. Tento druhý spôsob je bežnejší medzi ženami. Lebo to by sa musel stať zázrak, aby muž plakal. Stretol som jedného či dvoch mužov, ktorí takto plakali. Zvláštne bolo, že obaja písali básne. To by znamenalo, že boli citlivejší ako väčšina ostatných mužov.

Keď pracujete s mužmi, tak prvá forma je u nich veľmi bežná. Podľa mojich skúseností, približne rovnaký počet mužov ako žien zakusuje toto opojenie. Ale viac žien zakusuje tieto slzy ako muži. Dar sĺz nespôsobuje také problémy ako dar opojenia. Pretože zvyčajne tieto slzy nevedú k extáze ale vedú k osvieteniu. Je to akoby daná osoba dostávala úžasný dar múdrosti. Katarína Sienská by mohla reprezentovať príklad takejto svätej. A nikdy neštudovala teológiu.

- **Zranenia z lásky**

Tretia forma je v Cirkvi dosť problematická, lebo jej rozlíšenie je dosť náročné. Dôvod, prečo je to pre Cirkev problematické je v tom, že táto forma je spojená s videniami, víziami. Terminológia, ktorá sa tu používa je: Zranenia z lásky.

Duch Svätý naplní vnútro ega a ego začína cítiť jeho prítomnosť. Táto prítomnosť je pre ego veľmi bolestivá. Často sa táto bolesť prejavuje v srdci, v hrudi. Táto osoba pociťuje niekedy v hrudi ostrú bolesť, akoby ju niekto bodol dýkou. Keď ide k doktorovi, doktor nenachádza žiadnu fyzickú príčinu pre túto bolesť. Táto osoba je úplne zdravá. Cez to všetko táto osoba pociťuje obrovskú bolesť, môže upadnúť do mdlôb a to môže trvať aj niekoľko hodín. Nie je to extáza ale je to taká zvláštna forma unesenia. Osoba, ktorá prežíva túto bolesť často medituje nad utrpením Krista. A medituje aj nad utrpením Márie, zvlášť text Simeona: „A tvoju dušu prenikne meč“. Tieto slová sú pre týchto ľudí nesmierne dôležité.

Niekedy sú títo ľudia obeťami svojej spirituality a trpia za Cirkev. Stávajú sa príhovorcami. V Európe sme mali tri takéto ženy v minulom storočí: Alexandrina de Costa a iné. Nespomínam ich lebo ešte neboli vyhlásené za sväté ale verím, že skoro budú.

Pre tieto osoby je vôľa Božia to najdôležitejšie v ich živote. Tento hlboký pohľad do Kristovho utrpenia ich vedie k tomu, že nechcú robiť nič, čo by pridalo Jeho utrpeniu. Pocit tohto intenzívneho utrpenia Márie – nechcú nič pridávať k jej utrpeniu. Skutočnosť tohto utrpenia vytvára problém aj v duchovnom sprevádzaní pre duchovného sprievodcu. Pretože, koľko duchovných sprievodcov prežilo niečo podobné? Predpokladám, že ani jeden. Ako potom môžeš pochopiť takúto skúsenosť? Ktorá sa zdá byť prehnanou.

A často títo ľudia netrpia iba telesne, ale trpia aj duchovne. A k tomu sa môže pridať ešte zlý postoj ich duchovného sprievodcu. A táto bolesť je o to väčšia, že oni poslúchajú svojho duchovného sprievodcu vo všetkom. Takže ak ich duchovný sprievodca o niečo požiada, môže im to spôsobiť ešte väčšiu bolesť. Aj tu je testom pravosti poslušnosť. Takže musíme byť opatrní.

Počas mojej praxe duchovného sprievodcu som stretol niekoľko osôb, ktorí zakúsili toto opojenie, stretol som niekoľkých, ktorí zakúsili tieto slzy ale stretol som iba jednu osobu, ktorá zakúsila túto bolesť. A to považujem za najťažšie. Nie je ľahké viesť takúto osobu, lebo všetko čo jej poviete je pre ňu vôľa Božia. Môžem vás uistiť, že je to krajne nepríjemné pre mňa ako duchovného sprievodcu.

Ďalšia vec, ktorú by som rád zdôraznil je, že keď budete robiť duchovné sprevádzanie osobe, ktorá prežíva opojenie, dar sĺz alebo zranenie lásky – nezabudnite sa modliť... „Pane, ja nie som hoden tohto všetkého!“

• Otázky

Patria do temnej noci ducha aj stigmy?

Stigmy predstavujú ďalší problém Cirkvi. Ľudia si často myslia, že iba svätí majú toto zranenie lásky. Väčšina týchto vyhlásení, že niekto má stigmy, je falošných. Problémom stigiem je, že dávajú ľuďom zdanie svätosti. A títo ľudia potom využívajú toto zdanie svätosti na dosiahnutie cirkevnej autority. Poznám dva prípady takýchto falošných mystikov, ktorí mali stigmy. A ani jeden z nich neposlúcha svojho biskupa. Jeden z nich dokonca začal vysväcovať svojich vlastných kňazov. Takže vidíte, niekedy to zdanie ukrýva túžbu po moci.

Múdrosť Cirkvi káže preskúmať, či títo ľudia prežili temnú noc zmyslov. Zvyčajne sa zistí, že nie. Akoby preskočili rovno na vrchol. Ale hladina ľudskej morálky, hladina ich spirituality, ich duchovnosti nám však vraví úplne iný príbeh.

Stigmy prichádzajú v dvoch formách. Prvá forma je neviditeľná. Nič nevidno ale osoba zakúša bolesť. Druhá forma je viditeľná. Keď máte viditeľné rany a bolesť. Nikto z tých falošných mystikov nemal neviditeľné stigmy. Obaja mali tie viditeľné stigmy. Stigmy – to nie je až tak zázračné. Telo to dokáže spraviť. V psychiatrii sa nachádza veľmi veľa zvláštnych zranení, ktoré si ľudia vedia vyvolať. Falošné stigmy môžu byť uzdravené. Ako to urobiť? Zakážete takej osobe meditovať nad utrpením Krista, nad jeho ranami. Presvedčíte danú osobu, že nie je obeťou spolu s Kristom ale že je Kristom milovaná. Ako náhle sa táto osoba prestane stotožňovať s Kristom, stigmy zmiznú. Ak by boli tie stigmy skutočné, nezmiznú. To čo je zriedkavé, neznamená, že sa nikdy nemôže stať.

U svätých je opisované, že zakúšali prázdnotu a vyprahnutie a žili v takýchto stavoch dlhé roky. Tam sa však píše, že to brali ako skúšku viery - bolo to aj u nich očisťovanie ega? Alebo čo to bolo?

Áno, samozrejme. Je to normálne. Toto obdobie prázdnoty a vnútornej vyprahnutosti je úplne normálne. Ak to ako duchovní sprievodcovia nechápete, môžete spôsobiť veľa utrpenia.

Ako postupovať v duchovnom sprevádzaní, keď mám duchovný sprievodca dojem, že vyjadrenie predstaveného o danej osobe nie je správne.

Dobrá otázka. Musíme vedieť rozlišovať medzi dvoma druhmi poslušnosti v rehoľnom živote. Je to legitímna poslušnosť, keď ma predstavení žiada niečo spraviť a je to v línii Stanov – keď predstavený koná v duchu Stanov a rehoľných pravidiel. Druhá poslušnosť je poslušnosť, ktorá sa netýka Stanov. Nemá nič do činenia s rehoľnou legitímnou autoritou. Aby sme to pochopili, musíme poznať **rozdiel medzi autoritou a mocou**.

Aký je rozdiel medzi autoritou a mocou? Autorita vychádza z knihy, z textu, vychádza z kánonického práva, vychádza zo Stanov, z konštitúcií... a vykonávanie tejto autority je regulované. Moc nepochádza z kníh, zo Stanov...atď, ale je to psychologická záležitosť. Každý človek má dve zaujímavé potreby:

- potrebu kontrolovať
- potrebu vládnuť

Rozdiel medzi týmito dvomi je veľmi jemný. Ak mám potrebu kontrolovať, potom si nedám hovoriť do toho, čo mám robiť. Keď mám potrebu vládnuť, potom budem hovoriť iným čo majú robiť. Veľmi jemný rozdiel.

Máme predstaveného/nu komunity, ktorý má potrebu kontrolovať alebo potrebu vládnuť. Ak má potrebu vládnuť, bude ignorovať konštitúciu, Stanovy, zákon... A kto je neposlušný? Musím sa pýtať samého seba, či ten/tá predstavený/á je poslušný/á. Či je poslušný a dodržiava konštitúciu, stanovy, či dodržiava pravidlá, či dodržiava poslušnosť v duchu zakladateľa, alebo koná iba z potreby moci.

Ak sa na túto situáciu pozerám ako duchovný sprievodca počas dlhšieho obdobia, bude mi jasné, že či to, čo bolo danej osobe rozkázané, bolo rozkázané na základe Stanov alebo iba na základe osobnej moci. Ak to bolo rozkázané iba na základe osobnej moci, potom ako duchovný sprievodca vyzvem danú osobu aby neposlúchla. Ale je to veľmi ťažká situácia.

Ako môžem ja – duchovný sprievodca podporovať niekoho pri zneužívaní moci? To je vážny problém. Toto je taká ťažká forma. Druhá, miernejšia forma môže byť napr.: je stretnutie rady a urobia rozhodnutie. Po prijatí tohto rozhodnutia zvolajú ostatné sestry a bratov. A povedia dotyčnému: „Rozhodli sme, že pôjdeš robiť to a to do iného mesta.“ Problém pre duchovného sprievodcu je, že toto nie je rozlišovanie. Nesledovali sa síce pravidlá a stanovy ale mohlo to byť oprávnené

administratívne rozhodnutie. V tomto prípade bude teda duchovný sprievodca podporovať poslušnosť.

A potom je tu tretia forma. Je trochu zriedkavejšia. Osobne poznám jeden prípad. Vedenie jednej kongregácie bolo skorumpované. Takže neposlušnosť v takejto situácii je prorocká. Členovia komunity sa musia rozhodnúť a nesmú dovoliť aby podporovali túto korupciu. V takom prípade sa členovia komunity obrátili na cirkevných právnikov, kánonický súd, sudca preskúmal situáciu, prípad postúpil biskupovi a ten to postúpil do Ríma. A vedenie bolo odvolané.

Vidíte, že kladením otázok o poslušnosti sa nedostávame k jednoduchej situácii v rehoľnom alebo duchovnom živote.

Je na očisťovanie ega nevyhnutné duchovné sprevádzanie? Môže ním niekto prejsť bez duchovného sprevádzania – kedy daná osoba sama rozpozná čo sa s ňou deje a pracuje s tým?

Je to možné ale je lepšie ak ma duchovného sprievodcu. Problém je, že ak som sám, mám na seba iba svoj subjektívny pohľad. Ak mám duchovného sprievodcu, mám k dispozícii aj objektívny pohľad môjho duchovného sprievodcu. Ale! Ideál je nepriateľom možnosti. Robte čo sa dá.

Duchovný sprievodca vedie osobu a tá sa dostáva k ťažkému rozhodnutiu. Duchovný sprievodca sa snaží osvetliť mu situáciu, ale konečné rozhodnutie necháva na ňom. Dochádzame k momentu, že vedený si chce vybrať nesprávne, horšie riešenie. Čo s tým?

Musíme pochopiť proces rozlišovania. Rozlišovanie nie je rýchly proces. Je potrebné viac ako jedno stretnutie s duchovným sprievodcom. Možno tri až štyri stretnutia, kým sa vôbec priblížime k tomuto rozlišovaniu.

- **prvá fáza** rozlišovania spočíva v **získaní informácii** – čo najlepších,
- **druhá fáza** je získať čo najviac **informácii od druhých ľudí** – neznamená to že ich získava duchovný sprievodca, ale získava ich sprevádzaná osoba,
- **tretia fáza zahŕňa modlitbu** za správne rozlišovanie a rozhodnutie, má už všetky informácie a dokáže rozlíšiť tie pozitívne a negatívne. Takže sa modlí nad tými pozitívnymi a nad tými negatívnymi. Existuje špeciálna forma modlitby: „Pane, Ty máš pre mňa dokonalý plán, ktorý predomnou chrániš. Najväčší odpor voči Tvojej vôli je vo mne samom.“ Keď mám rôzne druhy informácii od ľudí aj od seba, začnem sa znova modliť. A v tomto prípade nám prichádza na pomoc ignaciánska spiritualita. Máme tu totiž dve hnutia: útecha a bezútešnosť. Útecha znamená, že som v kontakte s Duchom Svätým. Bezútešnosť znamená, že nie som. Ak daná osoba prešla týmto procesom a zakúša útechu a duchovný sprievodca cíti bezútešnosť, máme problém. Ale je to problém duchovného sprievodcu. Duchovný sprievodca si musí kľásť otázku: „Prečo sa cítim tak mizerne, keď táto osoba sa cíti tak dobre?“ Teraz je to duchovný sprievodca, ktorý musí prejsť procesom rozlišovania. Teraz musí ísť duchovný sprievodca za svojím duchovným sprievodcom a vstúpiť do osobného procesu.
- **poslednú fázu** vám vysvetlím na príklade. Príde za mnou žena a povie mi, že sa chce stať rehoľnou sestrou. Prejdeme procesom rozlišovania, ktorá nám zaberie niekoľko mesiacov a žena príde k rozhodnutiu, že chce byť rehoľnou sestrou, cíti útechu a je spokojná. Ďalší stupeň je skontaktovať rehoľnú komunitu, stráviť nejaký čas v tejto komunite. A čo sa stáva? Útecha a istota sa zmení na bezútešnosť. Čo s tým? Berte to vážne. Ja by som povedal, že osoba má povolanie ale nie v danej kongregácii. Takže rozlišovanie musí pokračovať. Pretože návšteva komunity a pobyt v nej je v tomto prípade časťou procesu rozlišovania.

10. Ukončenie

Chcem Vám poďakovať za Vaše pozvanie, cítil som sa tu dobre a budem na Vás spomínať ako na veľmi radostnú a otvorenú skupinu. Bola to radosť sa s Vami zdieľať a viesť dialóg. Modlím sa za Vás aby Duch Svätý mal veľa milých požehnaní pre každého z Vás. A aby tí, ktorí sa možno teraz nachádzajú na púšti prešli do nádhernej záhrady.

Podľa videozáznamu, resp. nahrávok:

- prepísala a preložila: Tatiana Betáková
- redakčná úprava: Anastázia Strečková